

Дело C-829/21**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

24 декември 2021 г.

Запитваща юрисдикция:

Hessischer Verwaltungsgerichtshof (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

17 декември 2021 г.

Жалбоподатели:

TE

RU, представлявана по закон от TE

Ответник:

Stadt Frankfurt am Main

Предмет на главното производство

Право на пребиваване — Дългосрочно пребиваващи граждани на трети страни — Директива 2003/109/ЕО — Подновяване на разрешението за пребиваване в държава членка, различна от предоставилата статут на дългосрочно пребиваващ — Условия — Контролно правомощие на националния административен орган — Обхват — Взаимно признаване

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза, член 267 ДФЕС

Преюдициални въпроси

1. В съответствие ли е член 38а, параграф 1 от Закона за пребиваването (Aufenthaltsgesetz, наричан по-нататък „AufenthG“) — който съгласно

националното право трябва да се тълкува в смисъл, че мигрираният отново дългосрочно пребиваващ, трябва да има статут на дългосрочно пребиваващ в първата държава членка и към момента на подновяване на неговото разрешение за пребиваване — с разпоредбите на член 14 и следващите от Директива 2003/109/ЕО, които предвиждат само, че дългосрочно пребиваващият има право да пребивава повече от три месеца на територията на други държави членки, различни от държавата членка, която му е предоставила статут на дългосрочно пребиваващ, при условие че са изпълнени останалите условия, установени в глава III от Директивата?

2. Съгласно разпоредбите на член 14 и следващите от Директива 2003/109/ЕО има ли право службата за чужденците, когато се произнася по заявление за подновяване по член 38а, параграф 1 от *AufenthG*, ако са изпълнени останалите условия за временно подновяване и чужденецът има по-специално постоянен и редовен доход, да установи с решение, което води до отнемане на правото на подновяване, че междуременно, т.е. след преместването си във втората държава членка, чужденецът е загубил статута си в първата държава членка съгласно член 9, параграф 4, втора алинея от Директива 2003/109/ЕО? Представява ли датата на последното административно или съдебно решение релевантната дата за посоченото решение?

3. При отрицателен отговор на първия и втория въпрос:

Носи ли дългосрочно пребиваващият тежестта да докаже, че не е загубил правото си на пребиваване като дългосрочно пребиваващ в първата държава членка?

Ако отговорът е отрицателен: Има ли право национален съдебен или административен орган да провери дали безсрочно предоставеното разрешение за пребиваване на дългосрочно пребиваващ вече не е валидно, или това би противоречало на принципа на взаимно признаване на административните решения съгласно правото на Съюза?

4. Може ли липсата на доказателство за достатъчна жилищна площ да се противопостави на гражданка на трета страна, която е влязла в Германия от Италия с безсрочно разрешение за дългосрочно пребиваване и която има постоянни и редовни доходи, въпреки че Германия не се е възползвала от правото по член 15, параграф 4, втора алинея от Директива 2003/109/ЕО и настаняването на гражданката на трета страна в социално жилище е било необходимо само поради обстоятелството, че докато не разполага с разрешение за пребиваване по член 38а от *AufenthG*, не ѝ се изплащат детски надбавки?

Цитирани разпоредби на правото на Съюза

Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 година относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни, член 9, параграф 4 и член 14, параграфи 1 и 2

Цитирани разпоредби на националното право

Закон за пребиваването (Aufenthaltsgesetz, наричан по-нататък „AufenthG“), член 2, параграф 4, член 5, параграф 1, първа точка, член 9а, параграфи 1 и 2, член 38а

Кратко изложение на фактите и на производството

- 1 Жалбоподателката ТЕ, родена в Гана през 1990 г., влиза на територията на Федерална република Германия от Италия през 2013 г. Тя притежава „permesso di soggiorno“, в което допълнително е указано „illimitata“ и „soggiornante di lungo periodo-CE“. Получава разрешение за пребиваване съгласно член 38а от AufenthG, което е валидно до 5 декември 2014 г. На 5 август 2014 г. ТЕ ражда дъщеря си RU, която страда от много сериозен порок на сърцето и се налага да бъде подложена на редица операции и последващи прегледи. Поради това първоначално ТЕ не е могла да продължи да работи и семейството е получавало социални помощи. С административни актове от 30 януари 2015 г. службата за чужденците отхвърля заявление за подновяване и заявление за издаване на разрешение за пребиваване, като на жалбоподателките е разпоредено да напуснат страната, като са заплашени с принудително отвеждане в Италия (ТЕ) и Гана (RU). В мотивите службата за чужденците посочва, че що се отнася до липсата на средства за издръжка, не е налице особен случай по смисъла на член 5, параграф 1, точка 1 от AufenthG. С решение от 20 ноември 2015 г. Verwaltungsgericht Frankfurt (Административен съд, Франкфурт на Майн) отхвърля подадената срещу административния акт жалба, с която е поискано издаването на нов административен акт. В производството по обжалване ТЕ представя различни документи, съгласно които RU страда от сериозни сърдечни проблеми, била е хоспитализирана от 25 август 2015 г. до 17 септември 2015 г. и е била оперирана.
- 2 По молба на жалбоподателките с определение от 11 март 2016 г. запитващата юрисдикция допуска подадената от тях жалба срещу решението на Verwaltungsgericht Frankfurt поради сериозни съмнения в правилността на решението. Запитващата юрисдикция е убедена, че RU има много по-голяма нужда от грижи в сравнение със здрави деца на същата възраст. Според него са налице данни, които сочат, че семейното положение на самотната майка ТЕ и натоварването, на което е подложена поради необходимостта да гледа и да се грижи за RU, представляват обстоятелство, което може да е основание за изключение от общата предпоставка за предоставяне на право

на пребиваване съгласно член 5, параграф 1, точка 1 от AufenthG — осигуряването на издръжка.

- 3 Производството е спряно от 1 ноември 2017 г. до 7 септември 2020 г. На 7 септември 2020 г. ответникът възобновява производството.

Основни доводи на страните в главното производство

- 4 Ответникът твърди, че вече не е възможно на ТЕ да се предостави разрешение за пребиваване съгласно член 38а от AufenthG като на дългосрочно пребиваващо лице, което е мигрирало отново, тъй като ТЕ вече повече от 6 години не е пребивавала в Италия и следователно е загубила правото си да пребивава там като дългосрочно пребиваващо лице. Поради това било изключено да се предостави разрешение за пребиваване съгласно член 38а, параграф 1, първо изречение от AufenthG. Предоставяне на разрешение за пребиваване съгласно член 9а от AufenthG не било възможно, тъй като жалбоподателките живеели в жилище, финансирано от службата за социално подпомагане, и поради това не била налице достатъчна жилищна площ.
- 5 Жалбоподателките възразяват, че издаденото от Република Италия разрешение за постоянно пребиваване/ЕС продължавало да е валидно, тъй като било безсрочно разрешение за пребиваване. Жалбоподателките живеели в жилище, финансирано от службата за социално подпомагане на град Франкфурт на Майн. ТЕ не получавала парични помощи от органите за социално подпомагане и имала редовни и постоянни доходи от две работни места. Ако получила разрешение за пребиваване, тя щяла да може не само да кандидатства за социално жилище, но и да получава детски надбавки, което щяло да ѝ позволи да намери жилище на свободния пазар.

Кратко представяне на мотивите на преюдициалното запитване

- 6 Жалбата може да бъде уважена само ако ТЕ има право да ѝ бъде подновено разрешението за пребиваване като дългосрочно пребиваващо лице, независимо от обстоятелството дали към момента на последното заседание на съдебната инстанция, която се произнася по същество, все още е имала статут на дългосрочно пребиваващо лице в Италия, или ответникът неправилно е разгледал и отхвърлил, че издаденото в Италия разрешение за дългосрочно пребиваване продължава да е валидно (въпроси 1 и 2), като за релевантен момент за решението е приел датата на решението на последната съдебна инстанция, която се произнася по същество. В случай че Съдът отговори отрицателно на въпроси 1 и 2, трябва да се изясни дали жалбоподателките носят тежестта да докажат, че ТЕ не е загубила правния си статут в Италия (въпрос 3) и дали националните съдилища имат право да проверяват валидността на безсрочно разрешение за пребиваване, издадено от първата държава членка. На последно място трябва да се изясни дали на

жалбоподателките може да се противопостави липсата на доказателство за достатъчна жилищна площ, въпреки че Германия не се е възползвала от правото, предвидено в член 15, параграф 4, втора алинея от Директива 2003/109/ЕО (наричана по-нататък „Директива 2003/109“) (въпрос 4).

- 7 Член 38а, параграф 1, изречение 1 от AufenthG изисква чужденецът да има статут на дългосрочно пребиваващ в друга държава членка. По искания за издаване на административен акт по принцип следва да се приеме, че релевантният момент за установяването на съответното фактическо и правно положение е последното заседание на инстанцията, която се произнася по същество. Ако е представено разрешение за постоянно пребиваване в ЕС от друга държава членка, както в случая безсрочно разрешение за пребиваване от Италия, мигрираният отново дългосрочно пребиваващ по принцип е изпълнил всички формални предпоставки за издаване на разрешение за пребиваване съгласно член 19, параграф 2 от Директива 2003/109, и съответно в Германия — член 38а от AufenthG. В този контекст службата за чужденците няма право да проверява дали условията за издаване на разрешението са били изпълнени в страната на произход, в случая Италия, тъй като това би противоречало на установения в правото на Съюза принцип на взаимно признаване на решенията на административните органи. Ето защо по принцип чужденецът изпълнява задължението си за сътрудничество, ако, в случай че отново мигрира и се установи да пребивава във втора държава членка, докаже в съответствие с член 15, параграф 4 във връзка с член 8 от Директива 2003/109, че, когато е мигрирал отново, е притежавал статут на дългосрочно пребиваващ (член 8, параграф 2 от Директива 2003/109).
- 8 ТЕ несъмнено е изпълнила тези изисквания.
- 9 Тъй като ТЕ междуременно повече от 6 години не пребивава в Италия, а в Германия, възниква въпросът дали поради изминалото време фактическото и правното положение се е променило в ущърб на ТЕ и дали ответникът — без да е запознат с приложимите в Италия разпоредби относно загубата на разрешение за постоянно пребиваване — има право във връзка със заявлението за подновяване да отнеме правото на ТЕ, като приеме, че безсрочно предоставеното в Италия разрешение за постоянно пребиваване вече не е валидно в съответствие с член 9, параграф 4 от Директива 2003/109, и съответно да приеме, че за решението е релевантен не моментът, в който ТЕ е мигрирала отново, а моментът на официалното или съдебното решение.
- 10 Запитващата юрисдикция застъпва становището, че въпросът за загубата на статута на дългосрочно пребиваващ в първата държава членка трябва да бъде строго разграничен от въпроса за правото на подновяване на статута на пребиваващ, предоставен на мигрирал отново дългосрочно пребиваващ. Ако към момента, в който е мигрирал отново и е подал заявление за издаване на

разрешение за пребиваване във втората държава членка съгласно член 14 и следващите от Директива 2003/109, гражданинът на трета страна несъмнено притежава статут на дългосрочно пребиваващ, въпросът дали той има право на подновяване на разрешението за пребиваване зависи само от обстоятелството дали са изпълнени условията по член 14 и следващите от Директива 2003/109, но не и от обстоятелството дали неговият статут продължава да е налице в първата държава членка. Релевантният момент по отношение на въпроса дали лицето има статут на дългосрочно пребиваващ е датата, на която е мигрирал отново, и (първото) подаване на заявление за разрешение за пребиваване във втората държава членка, а не датата — в случай на заявление за подновяване — на последното административно или съдебно решение. В противен случай това би означавало, че временното подновяване на разрешението за пребиваване на мигрирал отново дългосрочно пребиваващ би било възможно само в рамките на шест години, като този извод не може да се направи въз основа на Директива 2003/109. Напротив, член 19, параграф 2 от Директива 2003/109 предвижда, че ако са изпълнени условията на членове 14, 15 и 16, втората държава членка — при спазване на разпоредбите на членове 17 и 18 относно обществения ред, обществената сигурност и общественото здраве — издава на дългосрочно пребиваващия подновяемо разрешение за пребиваване. Това разрешение за пребиваване може да бъде подновено след изтичане на срока му на валидност — ако е необходимо, след подаване на заявление. Втората държава членка уведомява първата държава членка за своето решение. Изискванията по членове 17 и 18 от Директива 2003/109/ЕО не са пречка за подновяването на правото на пребиваване.

- 11 По отношение на ТЕ не са налице основанията за отнемане или загуба на статут по член 9, параграф 1 от Директива 2003/109. Тъй като в член 9, параграф 6 от Директива 2003/109 се предвижда подновяване на разрешението за пребиваване за дългосрочно пребиваващи лица, следва да се приеме, че в първата държава членка са възможни и многократни временни подновявания, докато гражданинът на трета страна придобие статута на постоянно пребиваващ. Въз основа на Директива 2003/109 не може да се направи нито изводът, че решението би трябвало да е различно в случай на последващо мигриране в друга държава членка, нито да се приеме, че временно подновяване е възможно само в рамките на шестгодишния срок по член 9, параграф 4, втора алинея от Директива 2003/109. Подобно тълкуване се опровергава и от съображение 22 от Директивата. Ето защо следва да се установи дали е възможно да се поднови временно разрешение за пребиваване, издадено на дългосрочно пребиваващ, независимо от срока по член 9, параграф 4, втора алинея от Директива 2003/109.
- 12 При отрицателен отговор на първия и на втория преюдициален въпрос, с третия си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция застъпва становището, че задълженията за сътрудничество на гражданин на трета страна, притежаващ безсрочно разрешение за дългосрочно пребиваване, биха били прекомерни, ако той трябва да докаже, че безсрочно издаденото

му разрешение за пребиваване не е загубило валидността си. Такива задължения за сътрудничество не произтичат и от Директива 2003/109.

- 13 Освен това в контекста на принципа на взаимно доверие между държавите членки, тук възниква въпросът дали националните административни и съдебни органи имат право да проверяват валидността на безсрочно издаденото от първата държава членка разрешение за пребиваване. Това се дължи на обстоятелството, че правото на Съюза почива на основополагащото схващане, че всяка държава членка споделя с всички останали държави членки и признава, че те споделят с нея поредица от общи ценности, на които се основава Съюзът, както се уточнява в член 2 ДЕС. Това схващане предполага и обосновава съществуването на взаимно доверие между държавите членки относно признаването на тези ценности и следователно относно зачитането на правото на Съюза (вж. решение от 19 март 2019 г., Ibrahim и др., C-297/17, [ECLI:EU:C:2019:219], т. 83). Принципът на взаимно доверие между държавите членки има основополагащо значение в правото на Съюза, тъй като позволява създаването и поддържането на пространство без вътрешни граници. По-конкретно принципът на взаимно доверие изисква, що се отнася по-специално до пространството на свобода, сигурност и правосъдие, от всяка държава членка да приеме, освен при изключителни обстоятелства, че всички други държави членки зачитат правото на Съюза, и по-специално признатите от него основни права (вж. решения от 19 март 2019 г., Ibrahim и др., C-297/17, [ECLI:EU:C:2019:219], т. 84 и от 19 март 2019 г., [Jawo], C-163/17, [ECLI:EU:C:2019:218], т. 80).
- 14 С четвъртия преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска да установи дали липсата на доказателство за достатъчна жилищна площ може да се противопостави на мигрирал отново дългосрочно пребиваващ ако — както е в настоящия случай — втората държава членка не е транспонирала член 15, параграф 4, втора алинея от Директива 2003/109 и настаняването в социално жилище е извършено само поради обстоятелството, че докато не разполага с разрешение за пребиваване съгласно националното право (член 38а от AufenthaltG), дългосрочно пребиваващият няма право да претендира социално жилище и детски надбавки. Впрочем правото да се претендира предоставянето на социално жилище не би противоречало на изискването да са осигурени необходимите средства за издръжка съгласно националното право. Съгласно член 2, параграф 4 от AufenthaltG в рамките на общите условия за предоставяне на разрешение за пребиваване по отношение на достатъчната площ не се изисква повече от достатъчната площ за настаняването на търсещо жилище лице във финансирано с публични средства социално жилище.